

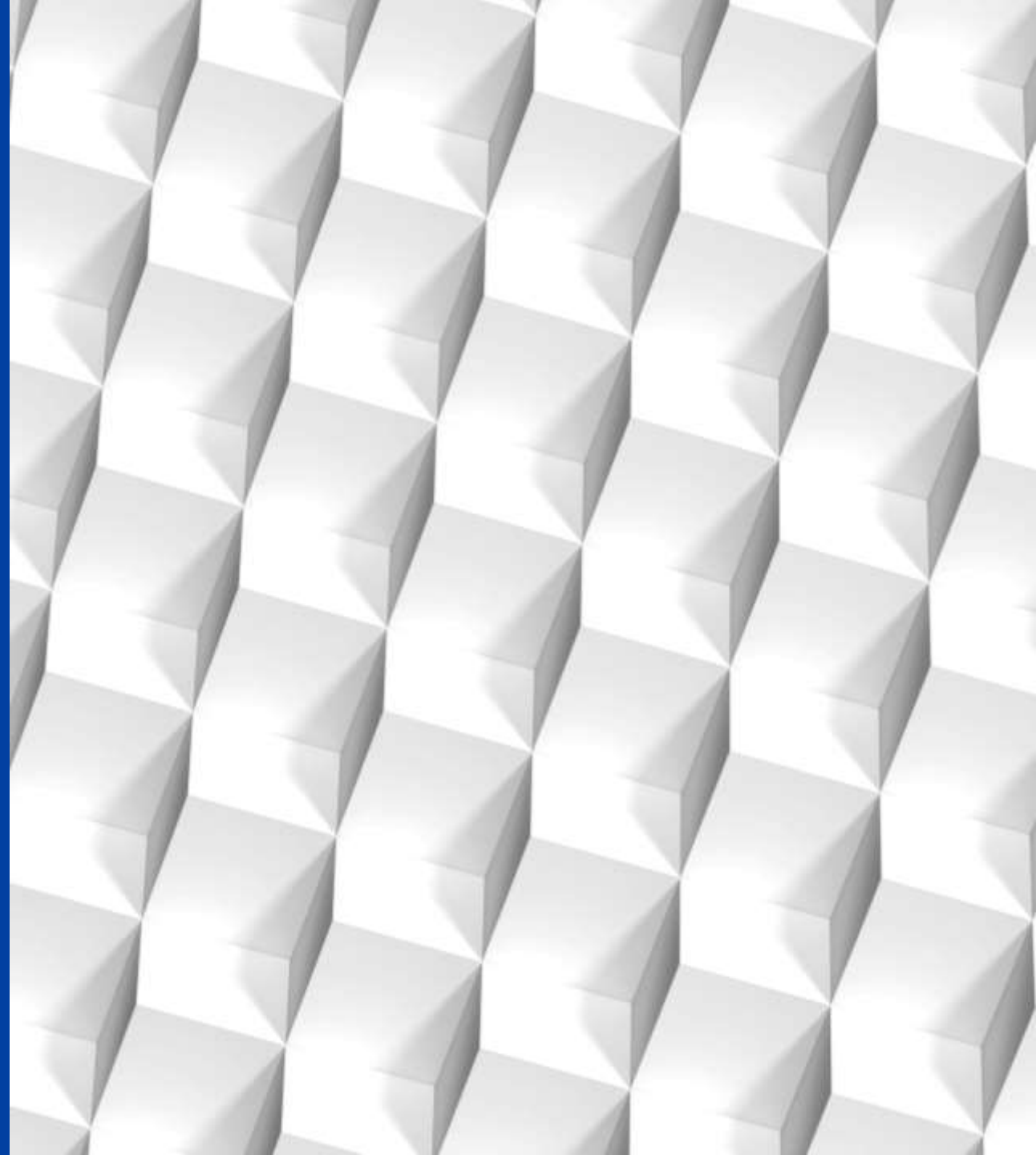

VERSLO SANDORIAI: TEISINIAI, FINANSINIAI IR PRAKTINIAI ASPEKTAI

Viktorija Varnaitė

Vyresnioji teisininkė, COBALT

2025-12-12

Kas yra verslo sandoris?

- Pagal **Civilinio kodekso** 1.63 str. 1 d. sandoriais laikomi asmenų veiksmai, kuriais siekiama sukurti, pakeisti arba panaikinti civilines teises ir pareigas.
- **Verslo sandoriai** – tai teisiškai reikšmingi susitarimai, kuriais sukuriamos, pakeičiamos arba nutraukiamos tarpusavio teisės ir pareigos, susijusios su verslu, komercine veikla ar turtiniais santykiais.
- Ne kiekvienas civilinis sandoris yra verslo sandoris, bet kiekvienas verslo sandoris yra civilinis sandoris.
- Atribojimo kriterijus – **sandorio paskirtis**
- Verslo tikslai – pelno siekis (nuostolingų verslo struktūrų išvengimas)

Verslo sandorių tipai

• FINANSINIAI SANDORIAI

- Susiję su finansavimu, investicijomis, kapitalo pritraukimu
- Paskolos ir Kreditavimo (sąskaitos kreditavimo, overdrafto) sandoriai
- Lizingo sandoriai
- Faktoringo sandoriai
- Subordinavimo sandoriai

• ĮMONIŲ VALDYMO IR STRUKTŪROS SANDORIAI

- Susiję su verslo struktūrų kūrimu, perleidimu ar keitimu
- Akcijų pirkimo, pardavimo sandoriai
- Akcininkų sutartys
- Reorganizavimo sandoriai (įmonių skaidymas ir prijungimas)

• TURTO SANDORIAI

- Susiję su įvairaus turto perleidimu
- Nekilnojamojo turto sandoriai
- Kilnojamojo turto sandoriai
- Intelektinės nuosavybės sandoriai

• PREKIŲ, PASLAUGŲ IR PARTNERYSTĖS SANDORIAI

- Susiję su įvairių prekių ir paslaugų tiekimu
- Paslaugų teikimo sandoriai
- Prekių pirkimo-pardavimo sandoriai
- Rangos sandoriai
- Jungtinės veiklos sandoriai

REORGANIZAVIMO SANDORIAI

Įmonės gali būti reorganizuojamos:

- jungimo ir
- skaidymo būdu.

Jungimo būdai yra:

- prijungimas ir sujungimas.

Skaidymo būdai yra:

- išdalijimas ir
- padalijimas.

Prijungimas – tai vieno ar daugiau juridinių asmenų prijungimas prie kito juridinio asmens, kuriam pereina visos reorganizuojamo juridinio asmens teisės ir pareigos.

Sujungimas – tai dviejų ar daugiau juridinių asmenų susivienijimas į naują juridinį asmenį, kuriam pereina visos reorganizuotų juridinių asmenų teisės ir pareigos.

Išdalijimas – tai reorganizuojamo juridinio asmens teisių ir pareigų išdalijimas kitiems veikiantiems juridiniams asmenims.

Padalijimas – tai vieno reorganizuojamo juridinio asmens pagrindu įsteigimas dviejų ar daugiau juridinių asmenų, kuriems tam tikromis dalimis pereina reorganizuoto juridinio asmens teisės ir pareigos.

Kuri tipą pasirinkti?

ĮMONĖS AKCIJŲ PERLEIDIMAS

- **Siekama perleisti (įgyti) įmonės veiklą, licenciją, gamybą ir pan.**
- **Perimama įmonė su jos aktyvu ir pasyvu (turtas, veikla, skolos ir kt.)**
- Teisiniai aspektai: pvz., notarinė akcijų perleidimo sutarties forma (uždarųjų akcinių bendrovių akcijų pirkimo-pardavimo sutartys, kai parduodama 25 procentai ar daugiau uždarosios akcinės bendrovės akcijų arba akcijų pardavimo kaina yra didesnė kaip 14 500 EUR), institucijų ar kreditorių leidimai/sutikimai, licencijų perleidimas;
- Mokestiniai aspektai: pvz., pelno mokestis įmonėms už parduotas akcijas, GPM fiziniams asmenims už parduotas akcijas;

TURTO PERLEIDIMAS

- **Siekama atskirti ir perleisti (įgyti) ne įmonės veiklą, bet tik turtą (NT);**
- **Atskiriamas/perleidžiamas turtas, pvz. norima atskirti gamybą (gamybinės paskirties NT) nuo prekybos veiklos.**
- Teisininiai aspektai: pvz., nekilnojamojo turto sandoriams privaloma notarinė forma, institucijų ar kreditorių leidimai/sutikimai, licencijų gavimas, patalpų paskirtis;
- Mokestiniai aspektai: pvz., pelno mokestis įmonėms už parduotą NT, GPM fiziniams asmenims už parduotą NT;

LEIDIMAI IR REGULIACINIAI

KLAUSIMAI

INSTITUCIJOS:

- **Konkurencijos taryba** – reikalingas leidimas koncentracijai, jei sandoris laikomas **koncentracija** (akcijų įsigijimas, įmonės įsigijimas, sujungimas).
- Apie numatomą įvykdyti koncentraciją privaloma pranešti Konkurencijos tarybai ir gauti leidimą, jeigu koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų suminės bendrosios pajamos Lietuvos Respublikoje paskutinais prieš koncentraciją finansiniais metais yra **didesnės negu 20 milijonų eurų** ir jeigu kiekvieno mažiausiai iš dviejų koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų bendrosios pajamos Lietuvos Respublikoje paskutinais prieš koncentraciją finansiniais metais yra didesnės negu 2 milijonai eurų.

LEIDIMAI IR REGULIACINIAI

KLAUSIMAI

SEKTORINĖS INSTITUCIJOS:

- **Lietuvos bankas** – reikalingas leidimas, jei sandorio objektas yra: bankas, draudimo bendrovė, kredito unija, mokėjimų įstaiga, elektroninių pinigų įstaiga. Lietuvos banko leidimas reikalingas reorganizuoti finansų įstaigą.
- **Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (VERT)** – leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, licencijos ir leidimai verstis veikla elektros energetikos sektoriuje;
- **Ryšių reguliavimo tarnyba (RRT)** - kai elektroninių ryšių paslaugų teikėjas ketina perleisti savo visą prieigos prie viešojo elektroninių ryšių tinklo turtą ar didelę jo dalį nuosavybės teise kitam ūkio subjektui, jis apie tai iš anksto Ryšių reguliavimo tarnybos patvirtintų universaliųjų paslaugų teikimo taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis praneša Ryšių reguliavimo tarnybai, kad ji galėtų įvertinti numatomo sandorio poveikį universaliųjų paslaugų teikimui.

LEIDIMAI IR REGULIACINIAI KLAUSIMAI

SEKTORINĖS PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS:

- **Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie SAM**
- **Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba**
- **Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas**
- **Lošimų priežiūros tarnyba**
- **Nacionalinė žemės tarnyba**
- **Savivaldybių administracijos**
- **Kt.**

LEIDIMAI IR REGULIACINIAI

KLAUSIMAI

KITI LEIDIMAI/SUTIKIMAI VERSLO SANDORIUI

➤ Kreditorių sutikimai

- „Change of control“ (kontrolės pasikeitimo) sąlyga – tai sutarties nuostata, kuri įprastai draudžia, neturint rašytinio sutarties šalies (pvz., paskolos davėjo, nuomotojo) sutikimo, įmonės kaip sutarties konrahento kontrolės pasikeitimą (akcijų perleidimas, įmonės pardavimas, reorganizavimas).

➤ Laisvosios ekonominės zonos valdytojų sutikimai

- Licencijų ar leidimų (ne)galiojimo klausimai, perleidimo atveju (pvz., energetikos projektuose ESO išduotos Prisijungimo sąlygos, VERT išduotas Plėtros leidimas pagal galiojančius teisės aktų reikalavimus negali būti perleidžiami kitam asmeniui. Vėjo elektrinių perleidimas kaip NT objekto kitam asmeniui galimas tik po vėjo elektrinės pastatymo ir VERT leidimo gaminti elektros energiją išdavimo).
- Turto nuomos sutarties galiojimo klausimai
- Asmenys, turintys pirmumo teisę įsigyti turtą

Verslo vertės formavimas sandorio kontekste - veiksniai

Tinkamas įkainojimas

- ✓ Mokestiniai klausimai
- ✓ Teisinės išlaidos (pvz. „**Legal Due Diligence (LDD)**“ – teisinis patikrinimas, apimantis tikrinamos įmonės ar jos turto, esančio būsimos verslo sandorio objektu, teisinį, mokestinį ir/ar techninį patikrinimą)
- ✓ Kiti finansiniai klausimai (pvz., LEZ mokesčiai, patalpų atstatymo/įrengimo investicijos)

Terminai

- ✓ Terminai teisiniam patikrinimui (LDD) atlikti ir rekomenduotinai sandorio struktūrai parengti
- ✓ Terminai ataskaitos rekomendacijoms įgyvendinti
- ✓ Terminai reikalingiems leidimams/sutikimams gauti
- ✓ Terminai reikalingiems teisiniams dokumentams (pvz., preliminarioms sutartims, ketinimų protokolams) iki sandorio sudaryti
- ✓ Sandorio dokumentų sudarymas

Tinkamas kapitalo struktūros įvertinimas

- ✓ Teisingas įmonės balanso, pelno (nuostolių) ataskaitos, ilgalaikio ir trumpalaikio turto, įsipareigojimų, pajamų srautų, išlaidų, skolų, nustatymas
- ✓ Reikalingo finansavimo įvertinimas

Tinkamas teisinių rizikų ir reputacinių aspektų įvertinimas

- ✓ „Cross default“
- ✓ „Change of control“
- ✓ Nuostolių rizika
- ✓ Kitos teisinės rizikos ir sandorio ribojimai (pvz., akcijos įkeistos, patalpų paskirtis netinkama planuojamai veiklai)
- ✓ Negaunami reikalingi sutikimai/leidimai/patvirtinimai

Dažniausios klaidos ir rizikos, vertinant verslo sandorio struktūrą

- Neatliekamas teisinis patikrinimas (LDD)
- Neįvertinami visi kompleksiskai turimi įmonės įsipareigojimai (teisiniai, finansiniai) ir kaip verslo sandoris gali įtakoti jų vykdymą ir įmonės finansinius rodiklius (EBITDA)
- Neįvertinami terminai/ginčų rizika, siekiant gauti reikalingus leidimus/sutikimus
- Neįvertinama administracinių procedūrų, reikalingų verslo sandoriui įgyvendinti, trukmė, sudėtingumas, tikimybė negauti reikalingų institucijų leidimų/patvirtinimų

- ✓ Nenustatomos reikšmingos teisinės rizikos
- ✓ Pirmiau perkama – vėliau galvojama kaip įgyvendinti (teritorijų planavimo dokumentai)
- ✓ Neužsitikrintas verslo sandorio finansavimas iki verslo sandorio
- ✓ Nepriimti reikalingi įmonės sprendimai dėl verslo sandorio sudarymo ir jo esminių sąlygų (pvz. valdybos, akcininkų sprendimai)

CŌBALT

Ačiū!

Viktorija Varnaitė

Vyresnioji teisininkė

Lvivo 25
LT-09320 Vilnius
Tel +370 5250 0800
Mob. +370 67820061
El. paštas
viktorija.varnaite@cobalt.legal
www.cobalt.legal

Susisiekite su
mumis!

Estija

Kawe Plaza, Pärnu mnt 15
10141 Tallinn
Tel +372 665 1888
tallinn@cobalt.legal

Latvija

Marijas iela 13 k-2
LV-1050 Riga
Tel +371 6720 1800
riga@cobalt.legal

Lietuva

Lvivo 25
LT-09320 Vilnius
Tel +370 5250 0800
vilnius@cobalt.legal

www.cobalt.legal